*§ 63–0. Саюзная дзяржава Беларусі і Расіі

ПАЛІТЫЧНАЯ ІНТЭГРАЦЫЯ
ЭКАНАМІЧНАЯ ІНТЭГРАЦЫЯ
СУПОЛЬНАСЦЬ БЕЛАРУСІ І РАСІІ
САЮЗ БЕЛАРУСІ І РАСІІ
САЮЗНАЯ ДЗЯРЖАВА
ДЗЕНЬ ЯДНАННЯ НАРОДАЎ БЕЛАРУСІ І РАСІІ

Працэс стварэння Саюзнай дзяржавы

1. Асноўныя этапы станаўлення міждзяржаўных адносін Беларусі і Расіі пасля распаду СССР. Рэспубліка Беларусь і Расійская Федэрацыя пасля распаду Савецкага Саюза дэманструюць унікальны прыклад інтэграцыі дзвюх незалежных дзяржаў. Шчыльныя саюзныя адносіны паміж Беларуссю і Расіяй абумоўленыя геаграфічнай і культурна-гістарычнай блізкасцю дзвюх краін і народаў, узаемадапаўняльнасцю эканомік, шчыльнымі кааперацыйнымі сувязямі беларускіх і расійскіх кампаній.

Мурал «Масква–Мінск». Мастак А. Кашак. Г. Мінск. 2016 г.

Да стварэння Саюзнай дзяржавы Беларусь і Расія рухаліся паэтапна. Важным этапам саюзнай інтэграцыі была ініцыятыва Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А. Р. Лукашэнкі аб эканамічнай інтэграцыі з Расійскай Федэрацыяй, падтрыманая беларускім народам на рэспубліканскім рэферэндуме 1995 г.

Дамова аб стварэнні Саюзнай дзяржавы вызначыла раней не бачанае ў сусветнай практыцы шчыльнае збліжэнне дзвюх дзяржаў ва ўмовах, калі Беларусь і Расія заставаліся самастойнымі ўдзельнікамі міжнароднай супольнасці.

25 чэрвеня 1992 г.	Усталяванне дыпламатычных адносін суверэнных дзяржаў Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі
21 лютага 1995 г.	Падпісанне Дамовы аб дружбе, добрасуседстве і супрацоўніцтве паміж Рэспублікай Беларусь і Расійскай Федэрацыяй
2 красавіка 1996 г.	Дамова аб стварэнні Супольнасці Беларусі і Расіі
2 красавіка 1997 г.	Дамова аб стварэнні Саюза Беларусі і Расіі
8 снежня 1999 г.	Дамова аб стварэнні Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі

Якое свята адзначаецца народамі Беларусі і Расіі 2 красавіка?

Органы, якія рэгулююць дзейнасць Саюзнай дзяржавы

Дамова аб стварэнні Саюзнай дзяржавы мае на ўвазе не зліццё дзвюх дзяржаў або паглынанне адной дзяржавай іншай, а іх аб'яднанне для рэалізацыі ўзаемавыгадных для абодвух бакоў задач. Дамова прадугледжвае стварэнне:

- органаў, якія рэгулююць дзейнасць Саюзнай дзяржавы (Вышэйшы Дзяржаўны Савет, Парламенцкі Сход Саюза Беларусі і Расіі, Савет Міністраў Саюзнай дзяржавы, Пастаянны Камітэт Саюзнай дзяржавы);
- бюджэту, які фарміруецца штогод адлічэннямі з бюджэтаў краін-удзельніц і выдаткоўваецца на рэалізацыю супольных праграм і праектаў Саюзнай дзяржавы.

ПРАВОДЗІМ МІНІ-ДАСЛЕДАВАННЕ

Выкарыстоўваючы інфармацыю інфармацыйна-аналітычнага партала Саюзнай дзяржавы:

- *вызначце склад Вышэйшага Дзяржаўнага Савета, Парламенцкага Сходу, Савета Міністраў, Пастаяннага Камітэта і іх ролю ў рэалізацыі палажэнняў Дамовы аб стварэнні Саюзнай дзяржавы, распрацоўцы асноўных кірункаў агульнай палітыкі Саюзнай дзяржавы;*
- *складзіце схему, якая адлюстроўвае ўсе пералічаныя вышэй пытанні.*

2. Фарміраванне адзінай эканамічнай, сацыяльнай і тэхналагічнай прасторы. Дамова аб Саюзнай дзяржаве Беларусі і Расіі ў якасці адной з найважнейшых мэт новага інтэграцыйнага аб'яднання пазначыла павышэнне ўзроўню жыцця народаў, устойлівае сацыяльна-эканамічнае развіццё дзяржаў — удзельніц Саюза на аснове аб'яднання іх матэрыяльнага і інтэлектуальнага патэнцыялаў.

Значнасць эканамічнага партнёрства

Менавіта шчыльныя эканамічныя адносіны выступаюць падмуркам для беларуска-расійскай інтэграцыі ў межах Саюзнай дзяржавы. Расія трывала замацавала за сабой месца асноўнага знешнеэканамічнага партнёра Беларусі, найважнейшага спажыўца прадукцыі, якую вырабляюць беларускія прадпрыемствы. На Расію прыпадае больш за 50 % беларускага знешняга гандлю. Яна выступае практычна адзіным пастаўшчыком энергарэсурсаў на беларускі рынак. Для нашай краіны істотна, што ў рамках Саюзнай дзяржавы яна атрымлівае газ і нафту з Расіі па цэнах, блізкіх да ўнутрырасійскіх.

Супрацоўніцтва ў галіне энергетыкі

Сімвалам беларуска-расійскага супрацоўніцтва ў галіне энергетыкі зрабілася будаўніцтва беларускай атамнай электрастанцыі. На рэалізацыю гэтага праекта Расія дала Беларусі крэдыт у 10 млрд долараў.

БелАЭС. Г. Астравец

Для Расіі супрацоўніцтва з Беларуссю таксама мае істотнае эканамічнае значэнне. Праз нашу краіну праходзяць асноўныя транзітныя шляхі, якія звязваюць Расію з краінамі Цэнтральнай і Заходняй Еўропы.

Па беларускіх транспартных камунікацыях напрыканцы 2010-х гг. ажыццяўлялася да 70 % знешнегандлёвага абароту Расіі. Наша краіна забяспечвала транзіт прыблізна 50 % расійскай нафты і 30 % расійскага газу ў еўрапейскія краіны, прычым тарыфы на транзіт па тэрыторыі нашай краіны значна ніжэйшыя, чым у іншых дзяржавах.

Расія атрымлівае з Беларусі многія неабходныя ёй тавары, у прыватнасці грузавыя аўтамабілі, сельскагаспадарчыя машыны, халадзільнікі, мэблю, адзенне, абутак, прадукцыю харчовай прамысловасці. Асабліва значэнне для Беларусі мае тое, што на Расію прыпадае асноўная частка экспарту прадукцыі беларускага машынабудавання.

Умацаванне эканамічнай інтэграцыі

Ва ўмовах заходніх санкцый Беларусь і Расія напачатку 2020-х гг. зрабілі захады, накіраваныя на далейшую інтэграцыю сваіх эканомік. У лістападзе 2021 г. прэзідэнты Беларусі і Расіі падпісалі пагадненне, якое зацвердзіла 28 інтэграцыйных праграм у рамках Саюзнай дзяржавы. Для Беларусі вельмі істотна, што гэтыя праграмы прадугледжваюць фарміраванне адзінага рынку газу, нафты, нафтапрадуктаў, электрычнай энергіі, развіццё атамнай энергетыкі. У 2022 г. Беларусь і Расія пачалі рэалізацыю супольных праектаў па вырабе імпартазамяшчальнай прадукцыі на базе найбуйнейшых беларускіх прамысловых прадпрыемстваў.

> «Гаворачы пра інтэграцыю, мы павінны дакладна разумець — усякая інтэграцыя магчымая, але без страты дзяржаўнасці і суверэнітэту».
>
> *А. Р. Лукашэнка*

Супрацоўніцтва ў сферы асваення космасу

Сферай навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва дзвюх дзяржаў з'яўляецца космас. Знакавым вынікам расійска-беларускага супрацоўніцтва ў рамках Саюзнай дзяржавы стаў палёт на Міжнародную касмічную станцыю першай касманаўткі Рэспублікі Беларусь,

Першая беларуская жанчына-касманаўт, Герой Беларусі Марына Васілеўская і ўраджэнец Беларусі, Герой Расійскай Федэрацыі Алег Навіцкі перад стартам да Міжнароднай касмічнай станцыі 23 сакавіка 2024 г.

Героя Беларусі М. Васілеўскай у складзе міжнароднага экіпажа пад камандаваннем лётчыка-касманаўта, Героя Расіі, ураджэнца Беларусі А. Навіцкага.

Роўнасць правоў грамадзян Беларусі і Расіі

У Саюзнай дзяржаве замацаваная роўнасць правоў грамадзян Беларусі і Расіі. Паміж дзвюма краінамі падпісанае пагадненне, якое забяспечвае беларусам даступнасць медыцынскай дапамогі ў Расіі і наадварот.

У Беларусі і Расіі ўзаемна прызнаюцца дакументы аб адукацыі. Грамадзяне дзвюх краін маюць роўныя правы на працаўладкаванне, аплату працы. Яны могуць свабодна выбіраць месца жыхарства на тэрыторыі Саюзнай дзяржавы. Пры перасячэнні беларуска-расійскай мяжы беларусам і расіянам не патрабуецца праходжанне памежнага кантролю, мытнага нагляду.

Супольныя праграмы Саюзнай дзяржавы, якія зацвярджаюцца рашэннем Вышэйшага Дзяржаўнага Савета і фінансуюцца з бюджэту Саюзнай дзяржавы, ахопліваюць розныя сферы, у тым ліку наву-

ПРАВОДЗІМ МІНІ-ДАСЛЕДАВАННЕ

У лютым 2025 г. выканаўчы дырэктар праграмы Саюзнай дзяржавы «Комплекс — СГ» С. Караняка адзначыў, што запланаванае стварэнне арбітальнай групоўкі спадарожнікаў: «У апошнія гады ў свеце намецілася тэндэнцыя мініяцюрызацыі касмічных апаратаў, каб запускаць у космас не толькі асобныя ўзоры, але і цэлыя арбітальныя групоўкі. Цяпер паводле новай саюзнай праграмы ствараецца арбітальная групоўка касмічных апаратаў».

1. *У чым значнасць супольных праграм Беларусі і Расіі па асваенні касмічнай прасторы?*
2. *Выкарыстоўваючы матэрыялы інфармацыйна-аналітычнага партала Саюзнай дзяржавы, даведайцеся, якія супольныя праграмы і праекты рэалізуюцца зараз, якія іх мэты і значэнне для Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі.*

ковую і навукова-тэхнічную, прамысловасць, будаўніцтва, інавацыі і новыя тэхналогіі, космас, IT-тэхналогіі, авіябудаванне, вытворчасць беспілотных лятальных апаратаў і інш. Яны выступаюць эфектыўным сродкам паглыблення беларуска-расійскай інтэграцыі. Нашы краіны імкнуцца да адзінай прамысловай палітыкі, якая заключаецца ў роўных умовах гаспадарання для беларускіх і расійскіх прадпрыемстваў.

3. Узаемадзеянне ў сферы знешняй палітыкі і бяспекі. Дамова аб стварэнні Саюзнай дзяржавы скіроўвае Беларусь і Расію на аб'яднанне намаганняў па забеспячэнні бяспекі і падтрыманні высокай абараназдольнасці. Супрацоўніцтва паміж дзвюма дзяржавамі ў ваеннай сферы прадугледжвае ажыццяўленне супольнай абароннай палітыкі, каардынацыю дзейнасці ў галіне ваеннага будаўніцтва, распрацоўку і размяшчэнне сумеснага абароннага заказу на прадпрыемствах.

Аб'яднанне намаганняў у галіне бяспекі

Важным элементам супрацоўніцтва ў галіне абароны выступае наяўнасць супольнай беларуска-расійскай рэгіянальнай групоўкі войскаў. Яна забяспечвае абарону Саюзнай дзяржавы на заходнім напрамку. Дзве краіны стварылі сумесную сістэму супрацьпаветранай абароны.

Паміж Рэспублікай Беларусь і Расійскай Федэрацыяй заключаныя пагадненні па розных кірунках ваеннага і ваенна-тэхнічнага супрацоўніцтва. У інтарэсах рэгіянальнай групоўкі войскаў сумесна выкарыстоўваюцца аб'екты ваеннай інфраструктуры на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Супрацоўніцтва паміж ваеннымі ведамствамі ахоплівае практычна ўсе пытанні ваеннай сферы. Яно грунтуецца на прынцыпах роўнасці і ўліку інтарэсаў партнёра. У снежні 2001 г. прынятая Ваенная дактрына Саюзнай дзяржавы, у якой вызначаныя асноўныя палажэнні яе абароннай палітыкі. Ва ўмовах узмацнення канфрантацыі з Захадам пасля 2020 г.

Беларусь і Расія пайшлі на значнае ўзмацненне ваеннага ўзаемадзеяння. У 2021 г. міністэрствы абароны дзвюх краін падпісалі праграму стратэгічнага партнёрства на пяць гадоў. У лістападзе 2021 г. была прынята абноўленая Ваенная дактрына Саюзнай дзяржавы, а ў 2022 г. — разгорнута рэгіянальная групоўка войскаў.

Узаемная падтрымка на міжнароднай арэне

У рамках Саюзнай дзяржавы Беларусь і Расія каардынуюць свае дзеянні на міжнароднай арэне. Кожныя два гады партнёры падпісваюць праграмы ўзгодненых дзеянняў у галіне знешняй палітыкі. Па асноўных пытаннях міжнароднай палітыкі Беларусь і Расія займаюць аднолькавыя або вельмі блізкія пазіцыі. Наша краіна неаднаразова атрымлівала

ГІСТОРЫЯ І СУЧАСНАСЦЬ

Эмблема III Міжнароднага антыфашысцкага кангрэса «За адзінства ўсіх антыфашысцкіх сіл, за поўную перамогу над нацызмам». Расійская Федэрацыя, 2025 г.

Урачыстае шэсце «Беларусь памятае». 9 мая 2019 г.

1. *Прывядзіце прыклады сумеснай барацьбы народаў Беларусі і Расіі супраць варожых захопнікаў.*
2. *Якую ролю адыгрываюць Рэспубліка Беларусь і Расійская Федэрацыя ў справе захавання гістарычнай памяці і барацьбы з пашырэннем нацызму ў сучасным свеце?*

падтрымку з боку Расіі ў рамках міжнародных арганізацый (ААН, АБСЕ, Савет Еўропы).

Беларусь рэгулярна галасуе супраць антырасійскіх рэзалюцый у ААН і іншых міжнародных арганізацыях. Агульныя намаганні дзвюх краін на міжнароднай арэне скіраваныя на пабудову шматпалярнага сусветнага парадку з улікам інтарэсаў усіх дзяржаў.

4. Рэгіянальнае супрацоўніцтва. У рамках Саюзнай дзяржавы актыўна развіваюцца беларуска-расійскія сувязі на рэгіянальным узроўні. Наша краіна падтрымлівае ўзаемавыгадныя гандлёва-эканамічныя, навукова-тэхнічныя і культурныя сувязі з расійскімі рэгіёнамі.

На рэгіянальным узроўні заключана больш за 170 дамоў, пагадненняў і пратаколаў аб гандлёва-эканамічным, навукова-тэхнічным і культурным супрацоўніцтве. У Беларусі дзейнічае 8 прадстаўніцтваў адміністрацый расійскіх рэгіёнаў. Рэгулярнымі з'яўляюцца візіты кіраўнікоў расійскіх рэгіёнаў у Беларусь з мэтай наладжвання непасрэднага супрацоўніцтва з беларускімі партнёрамі.

Форумы рэгіёнаў Беларусі і Расіі

Важнай формай канструктыўнага ўзаемадзеяння на рэгіянальным узроўні зрабілася правядзенне маштабных *форумаў рэгіёнаў* Беларусі і Расіі, на якіх заключаюцца шматмільённыя бізнес-кантракты, падпісваюцца пагадненні аб супрацоўніцтве ў адукацыйнай, навуковай і іншых сферах. Першы з іх прайшоў у 2014 г. у Мінску. Ад тых часоў форумы праходзяць штогод.

Эфектыўнай формай супрацоўніцтва рэгіёнаў Беларусі і Расіі з'яўляецца наладжванне сумесных вытворчасцей прадпрыемствамі дзвюх краін.

Прывядзіце прыклады сумесных прадпрыемстваў Беларусі і Расіі.

Саюзная дзяржава Беларусі і Расіі зрабілася заканамерным вынікам супольнага гістарычнага шляху братніх народаў, злучаных агульнасцю культурных традыцый. Высокі ўзровень супрацоўніцтва дазваляе забяспечыць эканамічную і палітычную бяспеку суверэнных дзяржаў. У рамках Саюзнай дзяржавы захоўваюцца дзяржаўны суверэнітэт і незалежнасць яе ўдзельнікаў.

калі ў свеце…

29 сакавіка 1996 г. — прэзідэнты Беларусі, Казахстана, Кыргызстана і Расіі падпісалі ў Маскве пагадненне аб паглыбленні інтэграцыі ў эканамічнай і гуманітарнай галінах

на тэрыторыі Беларусі…

2 красавіка 1996 г. — падпісанне Дамовы аб стварэнні Супольнасці Беларусі і Расіі

ПЫТАННІ І ЗАДАННІ

1. Назавіце этапы станаўлення міждзяржаўных адносін Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі. У чым заключаецца ўнікальнасць Саюзнай дзяржавы для агульнасусветнай практыкі?
2. Складзіце ментальную карту (або схему) «Фарміраванне адзінай эканамічнай, сацыяльнай і тэхналагічнай прасторы Беларусі і Расіі».
3. Якое значэнне мае ваеннае і ваенна-тэхнічнае супрацоўніцтва Беларусі і Расіі для забеспячэння бяспекі дзяржаў?
4. У чым заключаецца значнасць рэгіянальнага супрацоўніцтва Беларусі і Расіі для развіцця абедзвюх дзяржаў?